

Бу нарсаларнинг барчаси бизга ибрат бўлмоғи керак | Ҳадис дарслари (313-дарс)



Ҳадис
ДАРSLARI

313-ДАРС

Шайх Муҳаммад Содиқ Муҳаммад Юсуф роҳимаҳуллоҳнинг «Ҳадис ва ҳаёт» туркум китоби асосида бериб борилади. Мавзуларнинг тўлиқ матни билан танишиш учун китобнинг ўзига мурожаат қилиш тавсия этилади.

19:00 / 08 январь 185

???? ????? ????? ????? ????? ????? ? ????

???????????? ??????? ??????? ????????????? ????????????? ???????:

????? ?????? ?????????????? ??????????? ??????????????

????????????? ??????? ??????? ?????????? ????????????? ????????

????????? ?????????????? ?????????? ?????? ?????????? ????????

????????????? ?????????? ?????????? ?????????????? ??????????????

????????????? ?????????????? ?????????????????? ??????????????????

???????????? ?????????????? ???????: ??? ????? ??????

??? ????? ?????????? ?????????????? ????? ?????????????

????????????? ????? ?????????????? ?????????????????? ??????:

??? ?????? ?????? ?????????? ?????????? ?????? ????????

????? ?????????? ?????????????? ?????? ?????????????????

?????????: ?????????????? ?????????????????? ??????????????. ??????????

????????????????? ?????????? ?????????????????????.

Абу Зарр розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Бирортангиз намозга турса, унинг ҳузурида эгарнинг суянчиғига ўхшаш нарса бўлса, уни сутра қилиб туради. Унинг олдида эгарнинг суянчиғига ўхшаш нарса бўлмаса, унинг намозини эшак, аёл киши ва қора ит кесади», дедилар. Мен:

«Эй Абу Зарр, қора итнинг қизил ва сариқ итдан нима фарқи бор?» дедим. У:

«Эй биродаримнинг ўғли, мен ҳам сен мендан сўрагандек, Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламдан сўрадим. Бас, у зот:

«Қора ит шайтондир», дедилар».

Бешовларидан фақат Бухорий ривоят қилмаган.

Шарҳ: Ушбу ҳадиснинг зоҳиридан намоз ўқиётган одамнинг олдида сутраси бўлмаса-ю, унинг олдини аёл киши, эшак ва қора рангли ит кесиби ўтса, намози бузилади.

Ҳадис китобларда «Ушбу ҳадисни ўқиб, дарҳол ҳукм чиқаришга шошилмаслигимиз керак, балки бошқа ҳадисларни ҳам ўрганиб, ҳукм чиқаришимиз лозим», дейилади.

????????? ???????? ??????????????????: ?????? ???????
????????????? ?????? ??????? ?????????? ???????????
?????????? ??????????? ??????????? ???????????????
????????????????????? ?????????????????????? ??????????????????????
????????????????????? ?????????????????? ??????? ??????? ??????????
????????? ??????????? ??????? ?????????????? ?????????????.

Абу Довуд ва Насайлар ривоят қилган ҳадисда:

«Бирортангиз сутрасиз намоз ўқиса, ит, чўчқа, яҳудий, мажусий ва аёл киши унинг намозини кесади. Агар улар бир тош отса, етадиган жойдан ўтсалар, намози жоиз бўлади», дейилган.

Шарҳ: Бу ривоятда олдинги ривоятдаги нарсаларга яҳудий, мажусий ва чўчқа қўшилмоқда. Яна мазкур нарсалар маълум масофа узоқдан ўтсалар, намозга таъсир қилмаслиги айтилмоқда.

Лекин уламоларимиз «Намоз ўқувчининг олдидан ушбу икки ривоятда зикр қилинган нарсалар кесиб ўтса, намоз бузилмайди, бир оз нуқсон бўлиши мумкин холос», дейдилар. Бу эса уларнинг ҳадисларни инкор қилиб, ўз фикрларини ўтказиш учун уринишларидан эмас, балки бу масаладаги ҳамма ҳадиси шарифларни чуқур ўрганиб, қачон айтилганини текшириб чиққанларидан кейин эришган натижалардир.

Ана шу текширишлар ушбу икки ҳадиснинг маълум сабабларга кўра айтилганлиги, кейин эса бошқа ҳадислар ила насх қилинганини кўрсатади.

???? ????? ????????? ?????? ?????? ??????? ??????:
???????????? ?????????? ?????? ?????????? ??????????
???????????????? ?????? ?????????????? ??????????????????
???????????????? ?????? ?????????? ?????? ??????????????
????????????? ?????????????????? ?????????? ??????????
????????????? ?????????????????? ?????????? ??????????
????????????? ?????????????????? ?????????? ??????????
????????????????? ?????????????????? ?????????????????????? ??????????????????
????????????????? ?????????????????? ??? ?????????????? ??????????
????????????? ?????????? ?????????????? ??????????. ??????????
?????????????????. ?????? ??????????????: ??????????????
????????????????? ?????????? ?????????????????????? ?????????? ??????????????
????????????????????.

Ибн Аббос розияллоху анхудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам одамлар билан Минода девордан бошқа томонга намоз ўқиб турганларида эшак миниб, илгарилаб бордим. Ўшанда балоғатга етай деб қолган эдим. Сафнинг баъзисини ўтиб туриб, тушдим ва эшакни ўтлатиш учун қўйиб юбориб, сафга кирдим. Буни менга ҳеч ким инкор қилмади».

Бешовлари ривоят қилганлар.

Бошқа бир ривоятда:

«Бас, эшак уларнинг олдиларидан ўтди ва намозларини бузмади»,
дейилган.

Шарҳ: Ҳазрати Абдуллоҳ ибн Аббос розияллоҳу анҳу ҳикоя қилаётган ушбу ҳодиса видолашув ҳажи йилида бўлган. Бу ҳаж Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васалламнинг охирги ҳажлари эди.

Демак, бу ҳодиса олдинги икки ривоятдан кейин бўлганлиги аниқ. Шунинг учун бу ҳадис аввалгиларни насх қилади.

Ибн Аббос розияллоҳу анҳунинг сутрасиз намоз ўқиётган кишиларнинг олдидан эшак миниб ўтганлари, қўйиб юборган эшаклари ҳамма намозхонларнинг олдидан ўтиб кетгани ҳамда ҳеч ким бир оғиз гап айтмаганлиги сутрасиз намоз ўқиётган одамнинг олдидан эшак ўтса, зарари йўқлигига далолат қилади.

Ҳадисдан маълум бўладики, Ибн Аббос розияллоҳу анҳу ёшлиқларидан кўп нарсани биладиган, тақводор зот бўлганлар.

???? ?????????? ??????? ?????? ?????????? ??????????

????????? ?????????????? ??? ?????????????? ???????????????

?????????????: ?????????????? ?????????????? ??????????????????

????????????????????? ??????????????: ???????? ??????????????????????

?????????????. ??????? ??????????????: ?????? ??????????????????????

????????????????? ?????????????????????? ?????????? ??????????????

?????????? ?????? ?????? ?????????? ??????????? ?

????????? ?????????? ?????????????? ???????????

????????????? ?????????? ?????????????????? ??????

?????????????? ?????????????? ?????? ??????????????? ???????????????

????? ?????????????????????? ?????????????????? ??????????????????.

????????? ?????????????????? ?????????? ??????????????????????.

Оиша розияллоху анҳодан ривоят қилинади:

«У кишининг ҳузурларида намозни кесадиган нарсалар зикр қилинди.

«Намозни ит, эшак ва аёл киши кесади», дедилар.

Бас, у киши:

«Батаҳқиқ, бизни итларга тенг қилдинглар», дедилар».

Бошқа бир ривоятда эса:

«Батаҳқиқ, бизларни эшаклар ва итларга ўхшатдингиз. Набий соллаллоху алайҳи васаллам намоз ўқиётганларида мен у киши билан қибланинг орасида бўлганим бор. Мен сўри устида ёнбошлаб ётар эдим. Агар бирор ҳожатим чиқиб қолса, у кишига юзлангим келмай, секин сурилиб чиқиб кетар эдим», дедилар».

Бешовларидан фақат Термизий ривоят қилмаган.

Шарҳ: Ушбу ҳадисдан олинадиган фойдалар:

1. Оиша онамизнинг ҳузурларида саҳобаи киромларнинг илмий мажлис қилишлари.

2. Кейинчалик ҳам ит, эшак ва аёл киши намозхоннинг олдидан ўтса, намоз бузиладими, йўқми, деган мавзуда баҳслар бўлганлиги.
3. Оиша онамизнинг мазкур гапларни аёлларни камситиш, деб хафа бўлганлари.
4. Оиша онамизнинг илмий мажлисларда сўзлашлари.
5. Аёл киши намозхоннинг олдидан ўтса, намоз бузилмаслиги.
6. Эрнинг ётган хотини томонга қараб намоз ўқиши жоизлиги.
7. Намоз ўқиётган одамнинг қаршисидаги киши унга юзланмаслиги кераклиги.

?????????? ??????????: ??????? ?????????? ?????????? ??????????
 ?????????? ??????? ?????????? ??????? ?????????????? ??????????????
 ?????????????????? ??? ?????????????????? ?????????? ??????????
 ?????????????? ?????????????????? ?????????????????? ?????????? ???????
 ?????????????????????? ?????????????????????? ?????????????????????? ??????????????????
 ??????????????????????. ?????????? ??????????????????????.

Яна ўша кишидан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг олд томонларида ухлар эдим. Икки оёғим у кишининг қибласида бўлар эди. Қачон сажда қиладиган бўлсалар, қўл теккизар эдилар ва мен оёқларимни йиғиштириб олар, турсалар, уларни узатар эдим. Ўша кунларда уйларда чироқлар бўлмас эди».

Икки Шайх ривоят қилганлар.

Шарҳ: Ушбу ҳадис ҳам аёл киши намоз ўқувчи одамнинг олдида ётса, ҳатто баданига тегса ҳам, намоз бузилмаслигига кучли далилдир. Яна ушбу ривоятдан Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам кечаси таҳажжуд намоз ўқишлари, чироқсиз тор уйда яшаганликлари маълум бўлади. Бу нарсаларнинг барчаси бизга ибрат бўлмоғи керак.

«Ҳадис ва ҳаёт» китобининг 4-жузи асосида тайёрланди.